

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

POJETÍ VEŘEJNÉHO ZÁJMU V ČESKÉM STAVEBNÍM PRÁVU (rozprava o metodě)

Martin Kloda

* 1969

školitel

ústav

obor DS

kontakt

II. ročník

JUDr. PhDr. Jiří Plos

Ústav urbanismu, FA ČVUT

Urbanismus a územní plánování

klodamar@fa.cvut.cz / 604 682 760

téma disertační práce

Vliv procesů správy území na vytváření kvality vystavěného prostředí

téma disertační práce:

Vliv procesů správy území na vytváření kvality vystavěného prostředí

název příspěvku:

Pojetí veřejného zájmu v českém stavebním právu (rozprava o metodě)

klíčová slova:

kvalita vystavěného prostředí
high-quality Baukultur
veřejný zájem
výkon profese architekta
architektura
urbanismus
územní plánování
veřejná správa
procesy správy území
stavební právo, správní právo
konflikty v území
dohoda v území

Veřejný zájem

„Ačkoli veřejný zájem patří mezi důležité právní instituty a operuje s ním celá řada právních norem, platné právo neobsahuje jeho definici; řadí se proto mezi takzvané neurčité pojmy.“

(Koucký 2014, str. 902)

Veřejný zájem je dokonce v různých oblastech práva pojímán různě.

Obdobně neurčitým pojmem je kvalita...

Kvalita

*Měřítko kvality či nekvality nejsou iluzorní ani zbytečná.
Kdybyste nevycházeli z rozhodnutí, že to co právě děláte je lepší než
alternativy, nedělali byste to. „Hodnotově neutrální rozhodnutí“ je protimluv.*

(Peterson 2018, str. 115)

*Oproti volnému umění je zde (tj. u architektury) ale rozdíl v nezbytnosti
široké komunikace se společenstvím... Objektivní kvalita je zákonitě jen
dohodou v čase...*

(Jehlík 2016, str. 13)

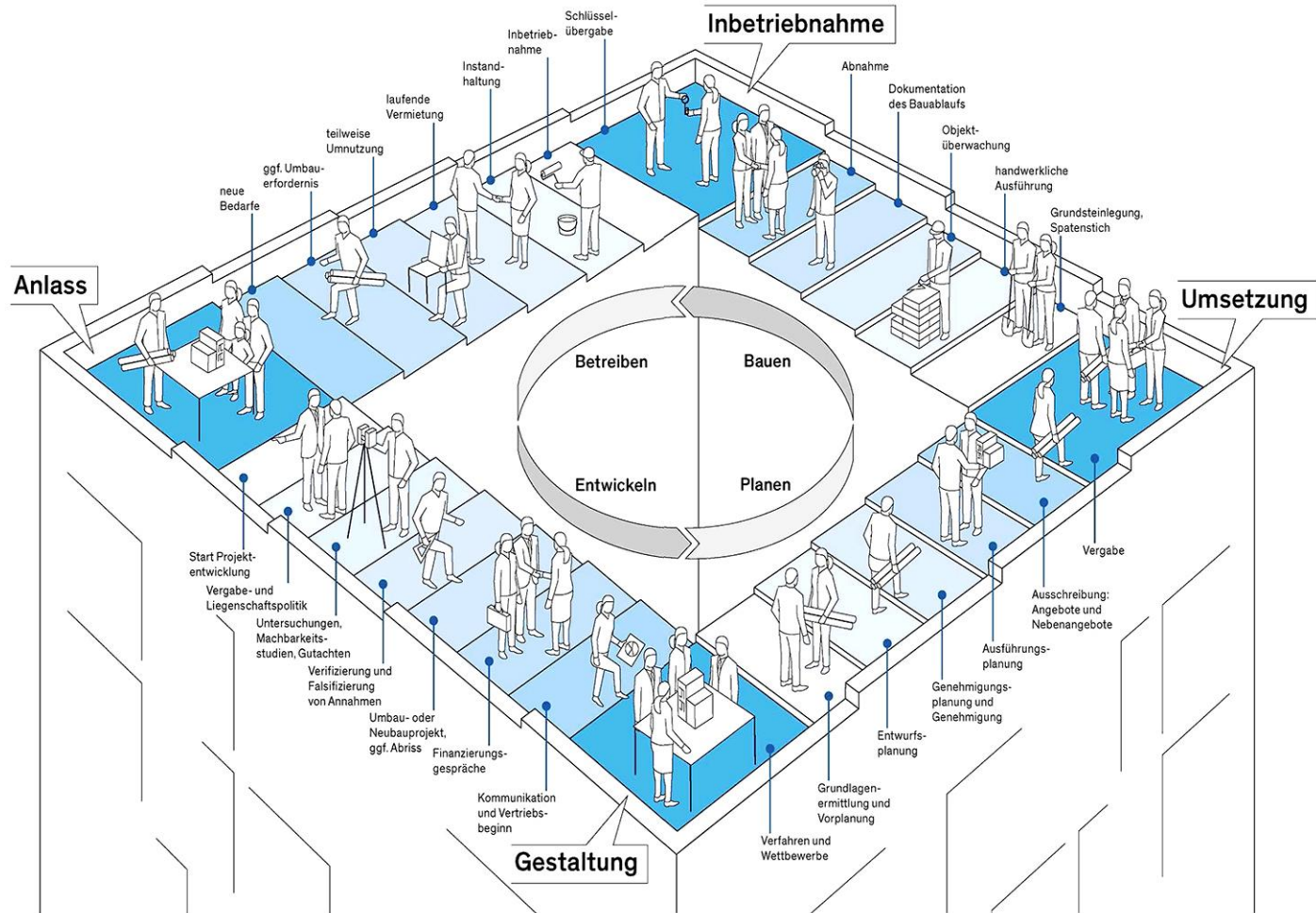
V oblasti stavebního práva hrají oba pojmy, veřejný zájem i kvalita, klíčovou roli:

„Účelem stavebního zákona je zajistit integrovanou ochranu veřejných zájmů ... a vytvářet podmínky pro ... zvyšování kvality vystavěného prostředí ...“

(Zákon 283/2022 Sb. „Stavební zákon“)

V českém pojetí veřejného zájmu ale chybí chápání kvality vystavěného prostředí obecně a architektury konkrétně jako výsostného veřejného zájmu.

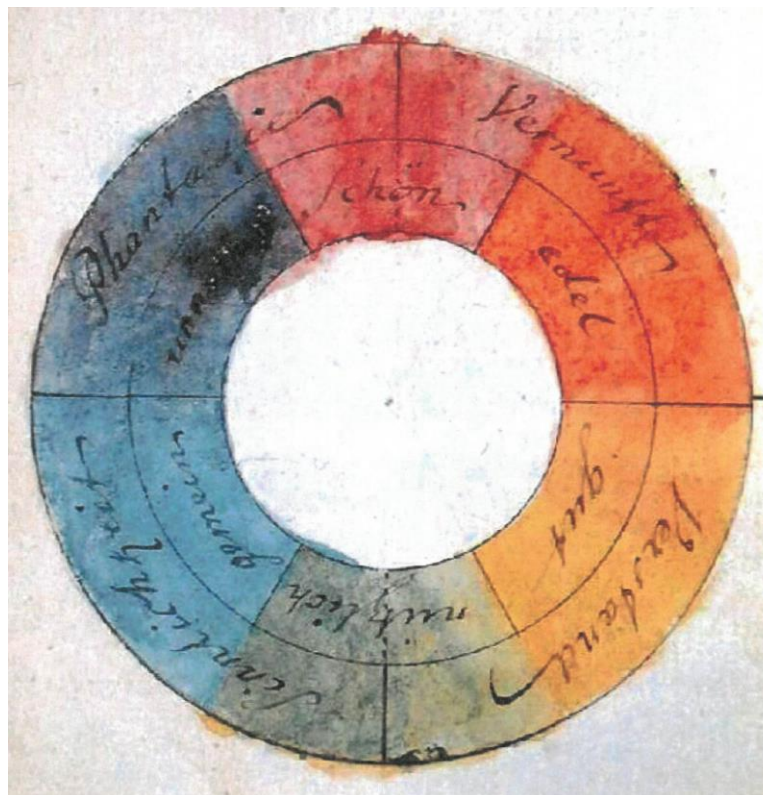
Baukultur - cyklický proces správy území

(RUKSCHCIO 2019)

Baukultur - Goetheho symbolika barev

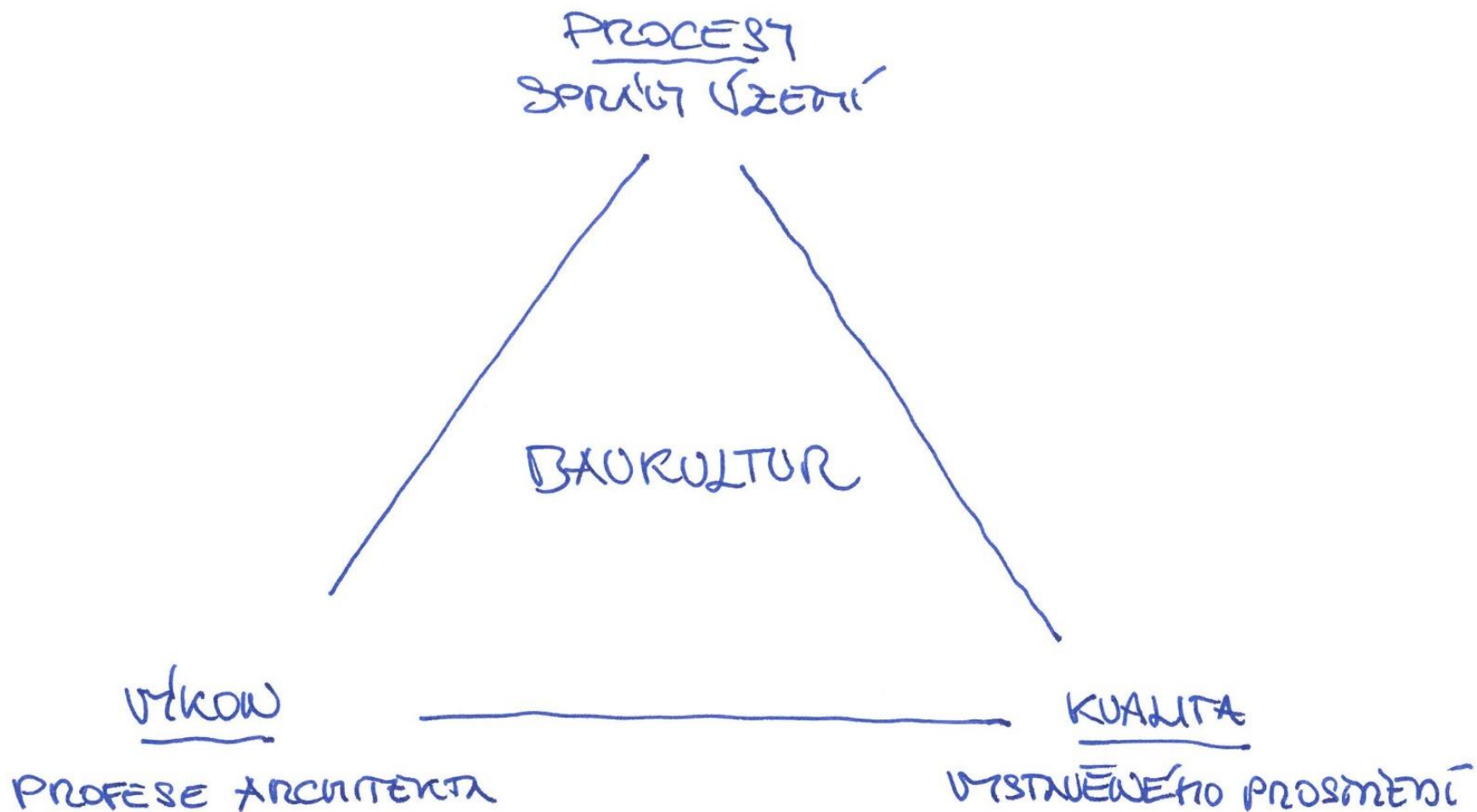
Procesy
správy území

Výkon
profese architekta

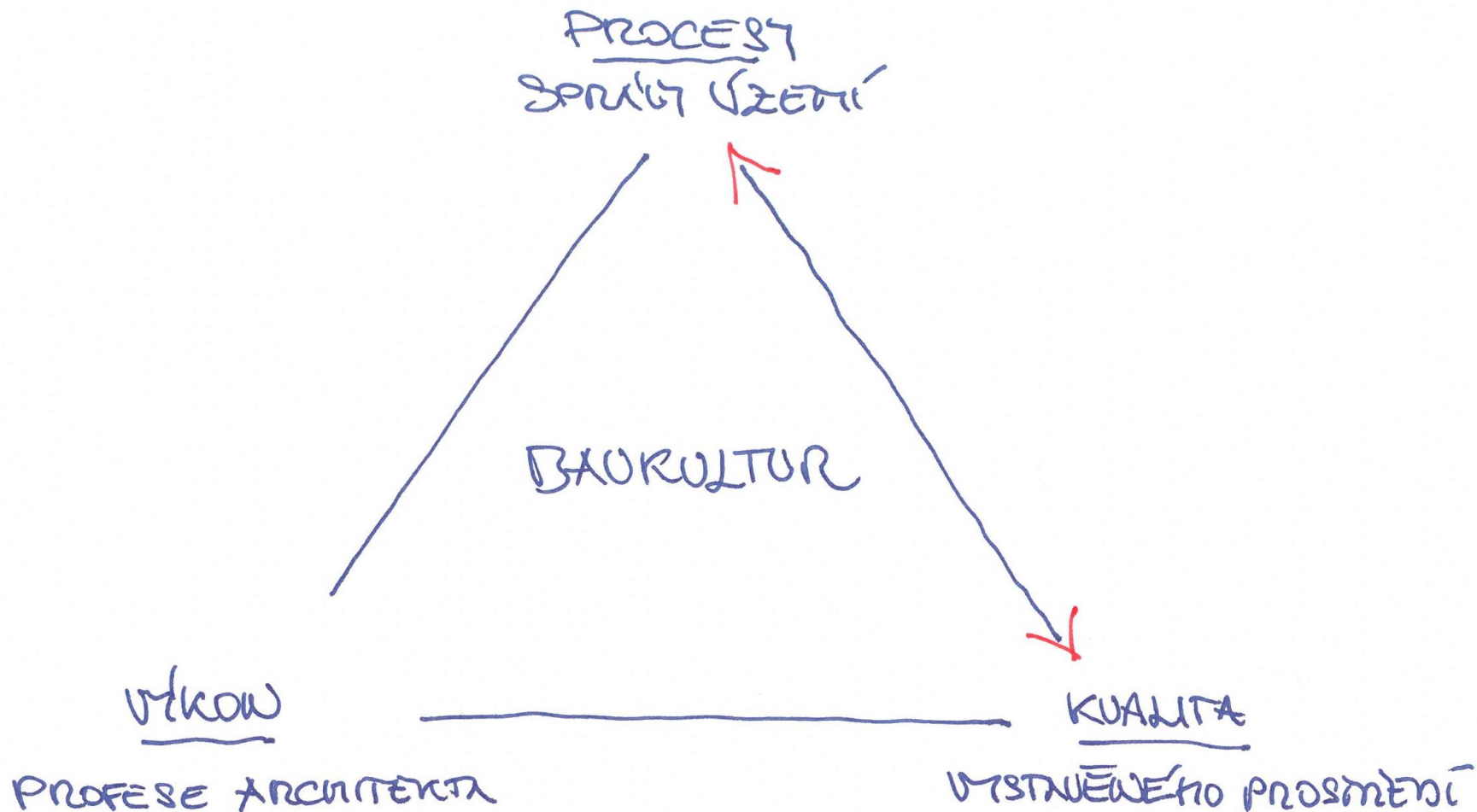
Kvalita
vystavěného prostředí

(GOETHE 1809)

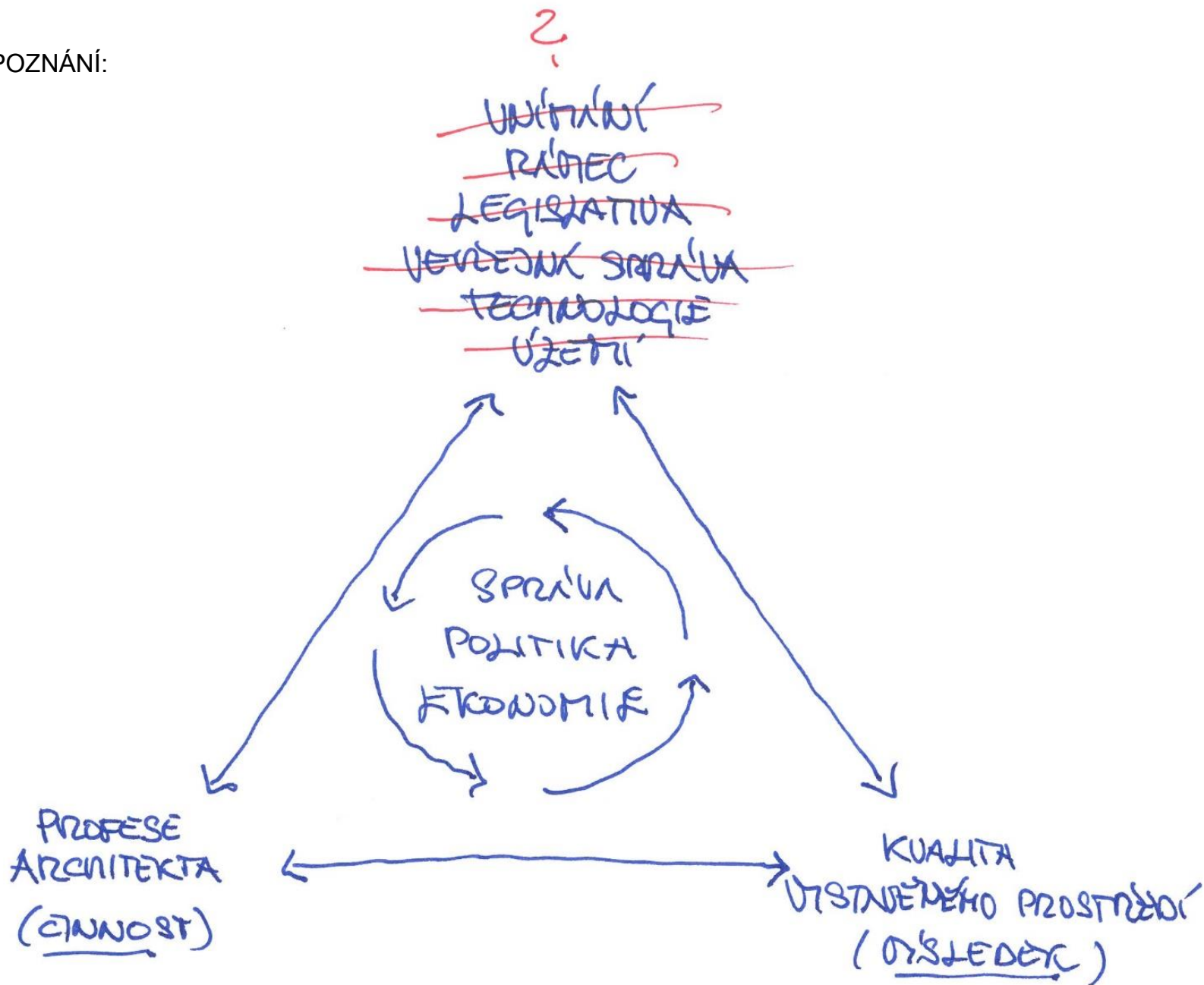
CÍL: IDENTIFIKOVAT A VYHODNOTIT VLIV PROCESŮ SPRÁVY ÚZEMÍ NA KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ

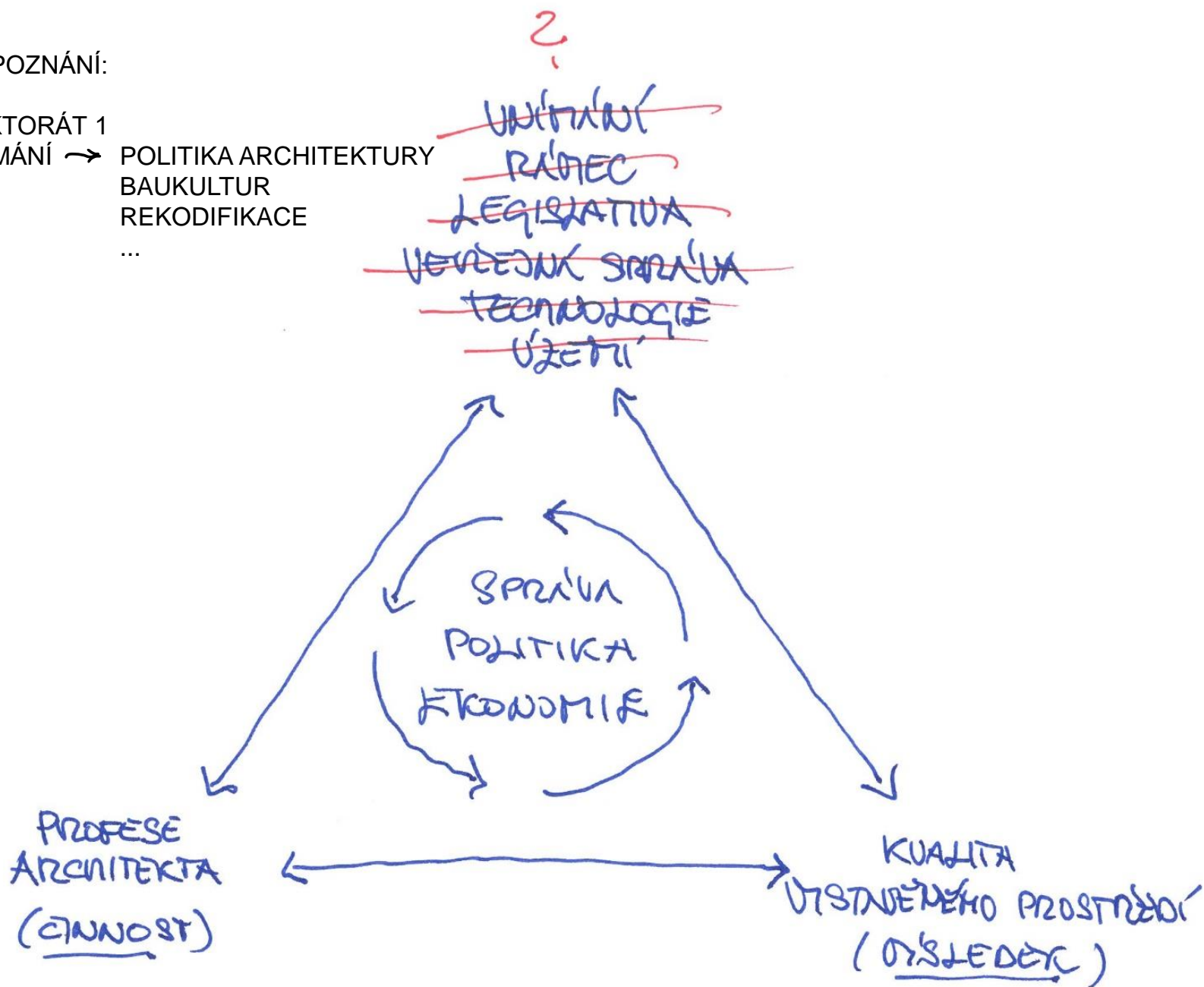
CÍL: IDENTIFIKOVAT A VYHODNOTIT VLIV PROCESŮ SPRÁVY ÚZEMÍ NA KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ

STAV POZNÁNÍ:

STAV POZNÁNÍ:

- I. DOKTORÁT 1
VNÍMÁNÍ → POLITIKA ARCHITEKTURY
BAUKULTUR
REKODIFIKACE
...

STAV POZNÁNÍ:

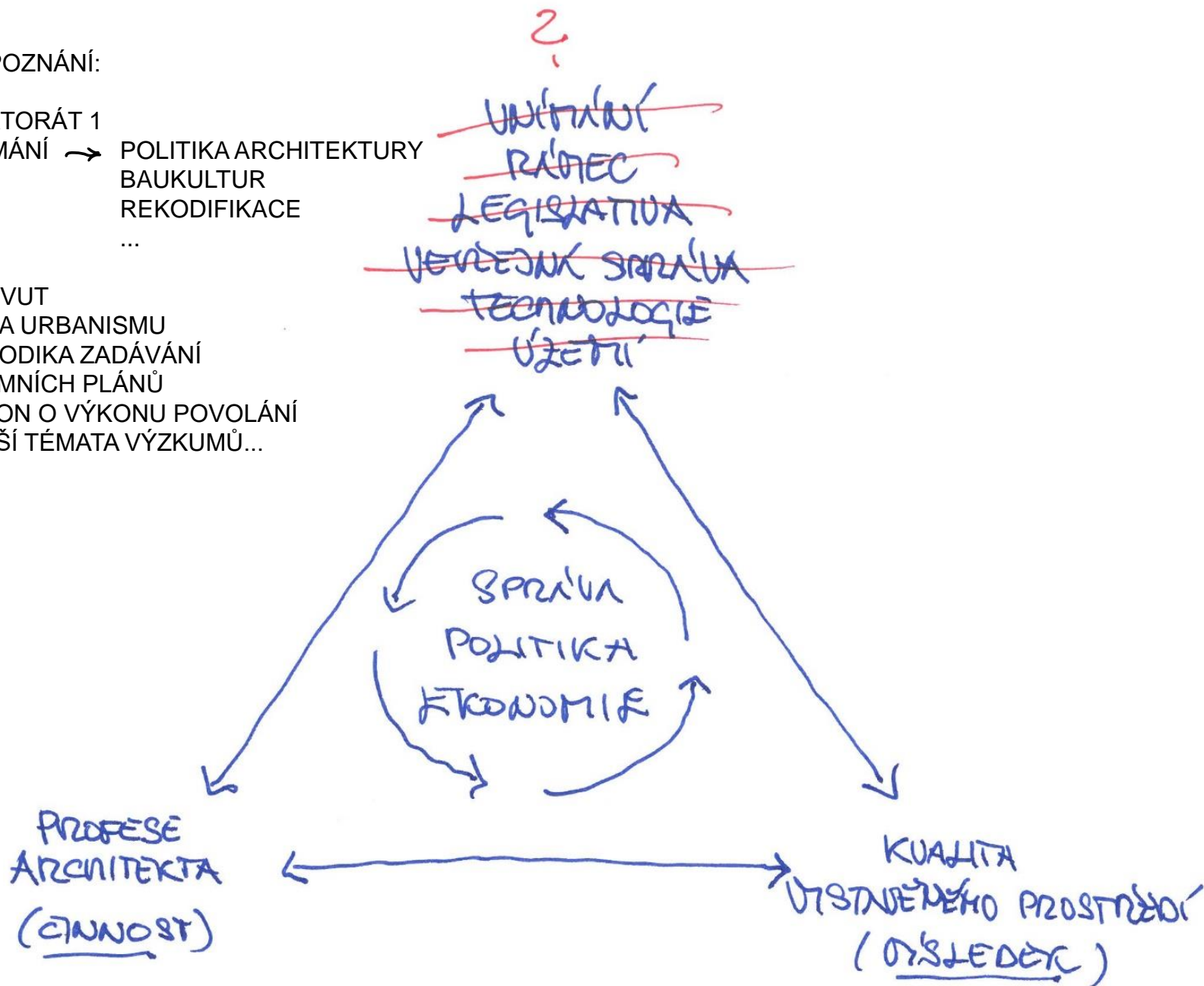
I. DOKTORÁT 1

VNÍMÁNÍ → POLITIKA ARCHITEKTURY
BAUKULTUR
REKODIFIKACE

...

II. FA ČVUT

- MAPA URBANISMU
- METODIKA ZADÁVÁNÍ
ÚZEMNÍCH PLÁNŮ
- ZÁKON O VÝKONU POVOLÁNÍ
- DALŠÍ TÉMATA VÝZKUMŮ...

STAV POZNÁNÍ:

I. DOKTORÁT 1

VNÍMÁNÍ → POLITIKA ARCHITEKTURY
BAUKULTUR
REKODIFIKACE

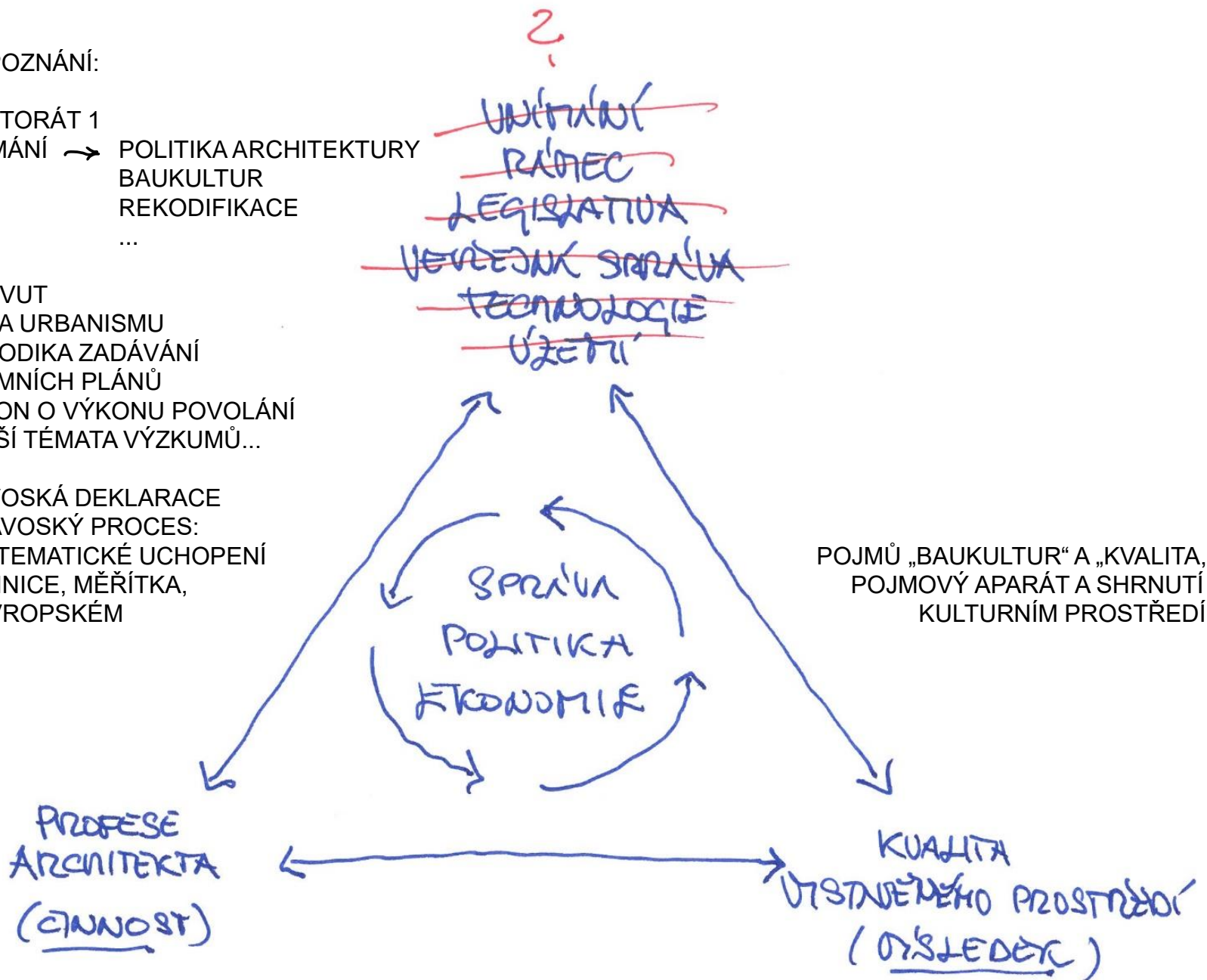
...

II. FA ČVUT

- MAPA URBANISMU
- METODIKA ZADÁVÁNÍ ÚZEMNÍCH PLÁNŮ
- ZÁKON O VÝKONU POVOLÁNÍ
- DALŠÍ TÉMATA VÝZKUMŮ...

III. DAVOSKÁ DEKLARACE A DAVOSKÝ PROCES:

- SYSTEMATICKÉ UCHOPENÍ DEFINICE, MĚŘITKA, V EVROPSKÉM

POJMŮ „BAUKULTUR“ A „KVALITA,
POJMOVÝ APARÁT A SHRnutí
KULTURNÍM PROSTŘEDÍ

Davos²⁰¹⁸ Declaration

Déclaration de Davos²⁰¹⁸

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

(SWISS CONFEDERATION 2018)

The concept of *Baukultur*

4. *Baukultur* embraces every human activity that changes the built environment. The whole built environment, including every designed and built asset that is embedded in and relates to the natural environment, is to be understood as a single entity. *Baukultur* encompasses existing buildings, including monuments and other elements of cultural heritage, as well as the design and construction of contemporary buildings, infrastructure, public spaces and landscapes.

Pojetí *Baukultur*

4. *Baukultur* zahrnuje všechny lidské činnosti, která mění vystavěné prostředí. Celek vystavěného prostředí, zahrnující přínos každého navrženého a realizovaného prvku vloženého a začleněného do přirozeného prostředí, je třeba chápat jako jedinou entitu. *Stavební kultura* zahrnuje existující stavby, včetně památek a jiných prvků kulturního dědictví, jakož i návrh a výstavbu soudobých staveb, infrastruktury, veřejného prostoru a krajiny.

(SWISS CONFEDERATION 2018)

Towards a high-quality *Baukultur*

14. High-quality *Baukultur* requires striking the right balance between cultural, social, economic, environmental and technical aspects of planning, design, building and adaptive re-use, in the public interest for the common good.

Na cestě ke kvalitní *stavební kultuře*

14. Kvalitní *stavební kultura* vyžaduje dosahování správné rovnováhy mezi kulturními, sociálními, ekonomickými, ekologickými a technickými aspekty plánování, navrhování, výstavby a adaptace, a to ve veřejném zájmu všeobecného prospěchu.

(SWISS CONFEDERATION 2018)

Towards a high-quality *Baukultur*

15. High-quality *Baukultur* must form part of the relevant legal instruments. The central goal of high quality for the whole built environment, including cultural heritage, must be made obligatory in all activities with a spatial impact. The requirement for high quality must be considered at the same level as economic or technical interests. Applicable standards and norms should also be compatible with the goal of high quality.

Na cestě ke kvalitní *stavební kultuře*

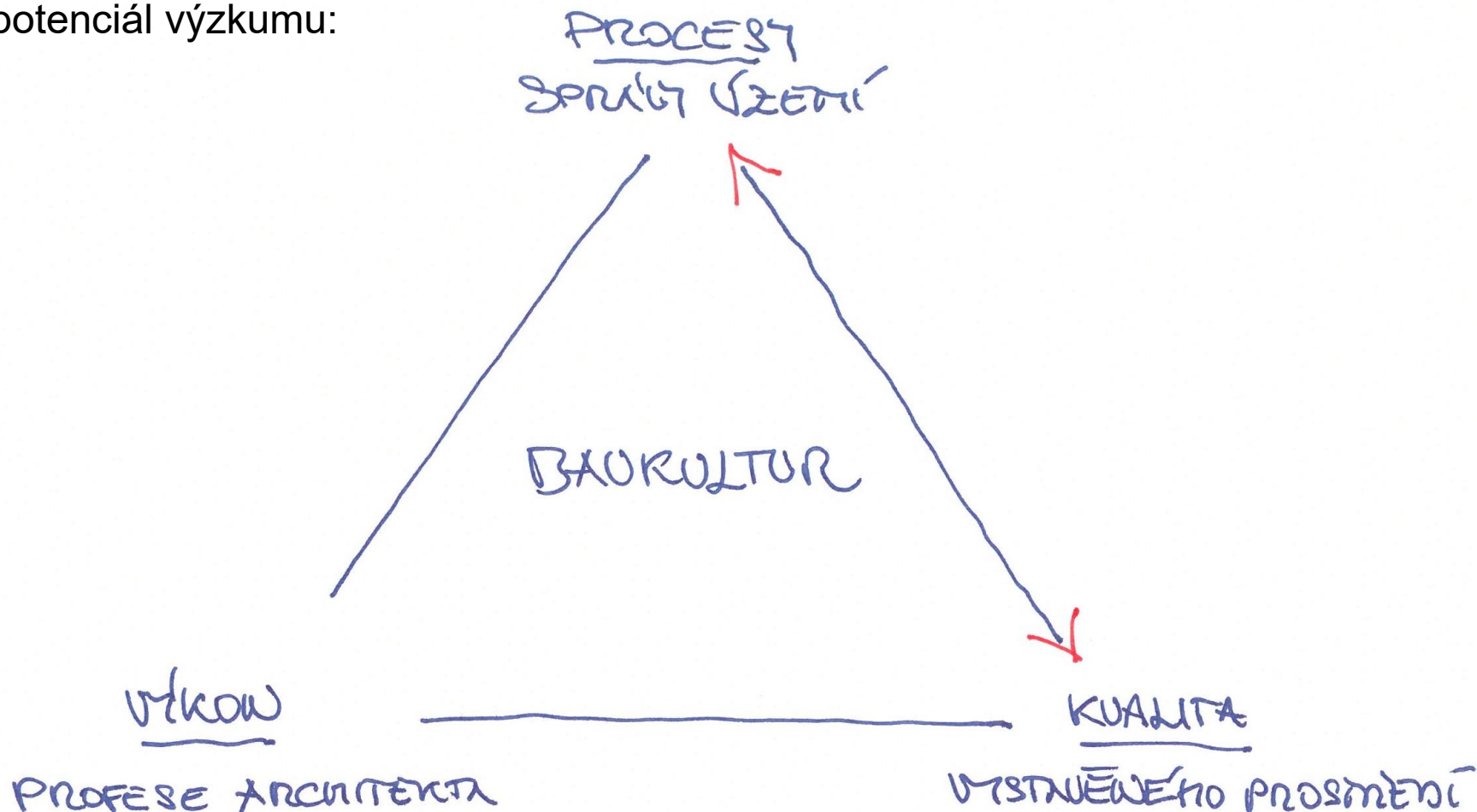
15. Kvalitní *stavební kultura* musí být součástí příslušných právních nástrojů. Hlavní cíl dosažení vysoké kvality celého vystavěného prostředí, včetně kulturního dědictví, musí být závazný při všech činnostech s dopadem na území. Požadavek vysoké kvality musí být zohledněn na stejné úrovni jako ekonomické nebo technické zájmy. S cílem vysoké kvality by měly být slučitelné i příslušné standardy a normy.

(SWISS CONFEDERATION 2018)

předmět zkoumání:

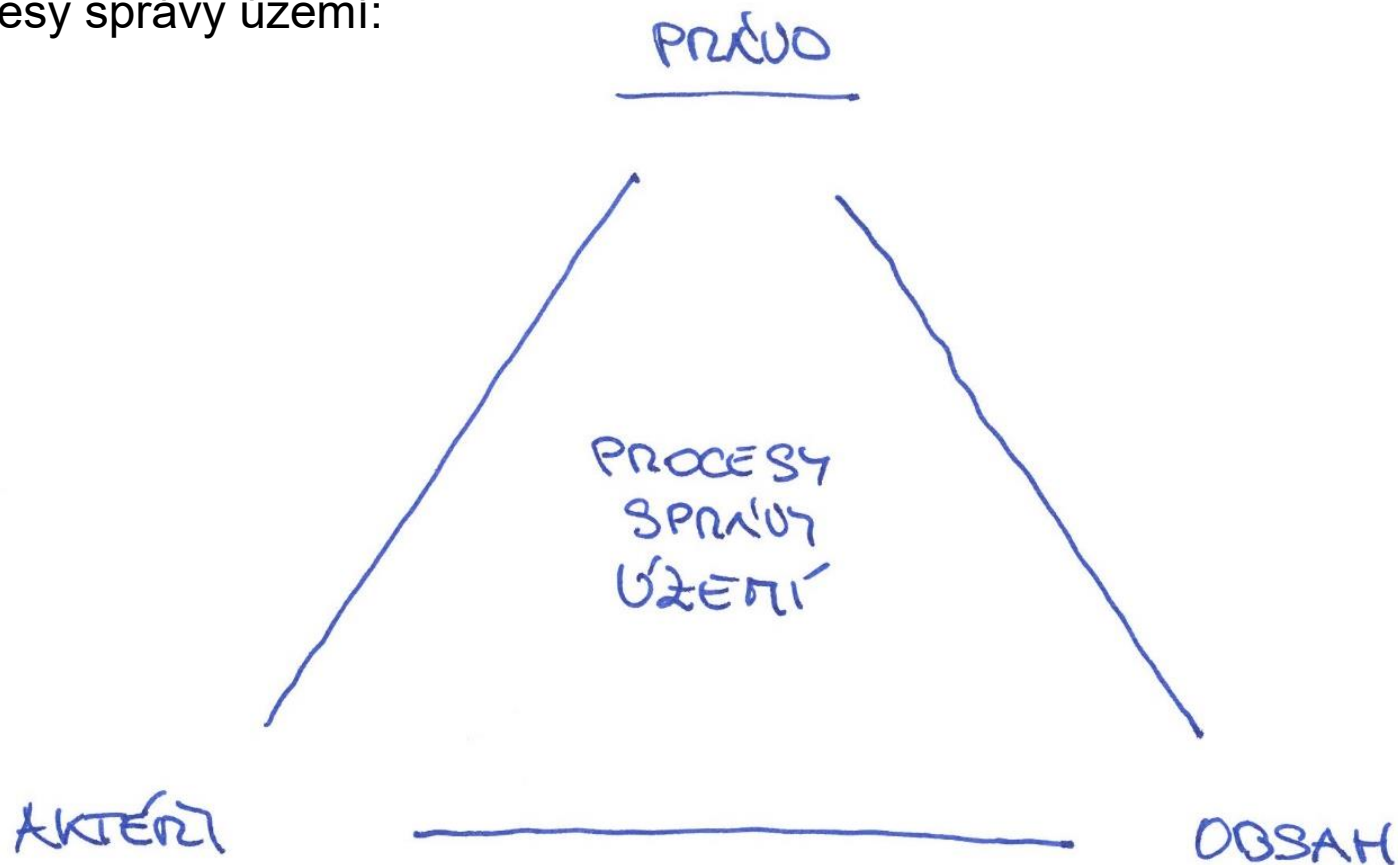
VLIV PROCESŮ SPRÁVY ÚZEMÍ

potenciál výzkumu:

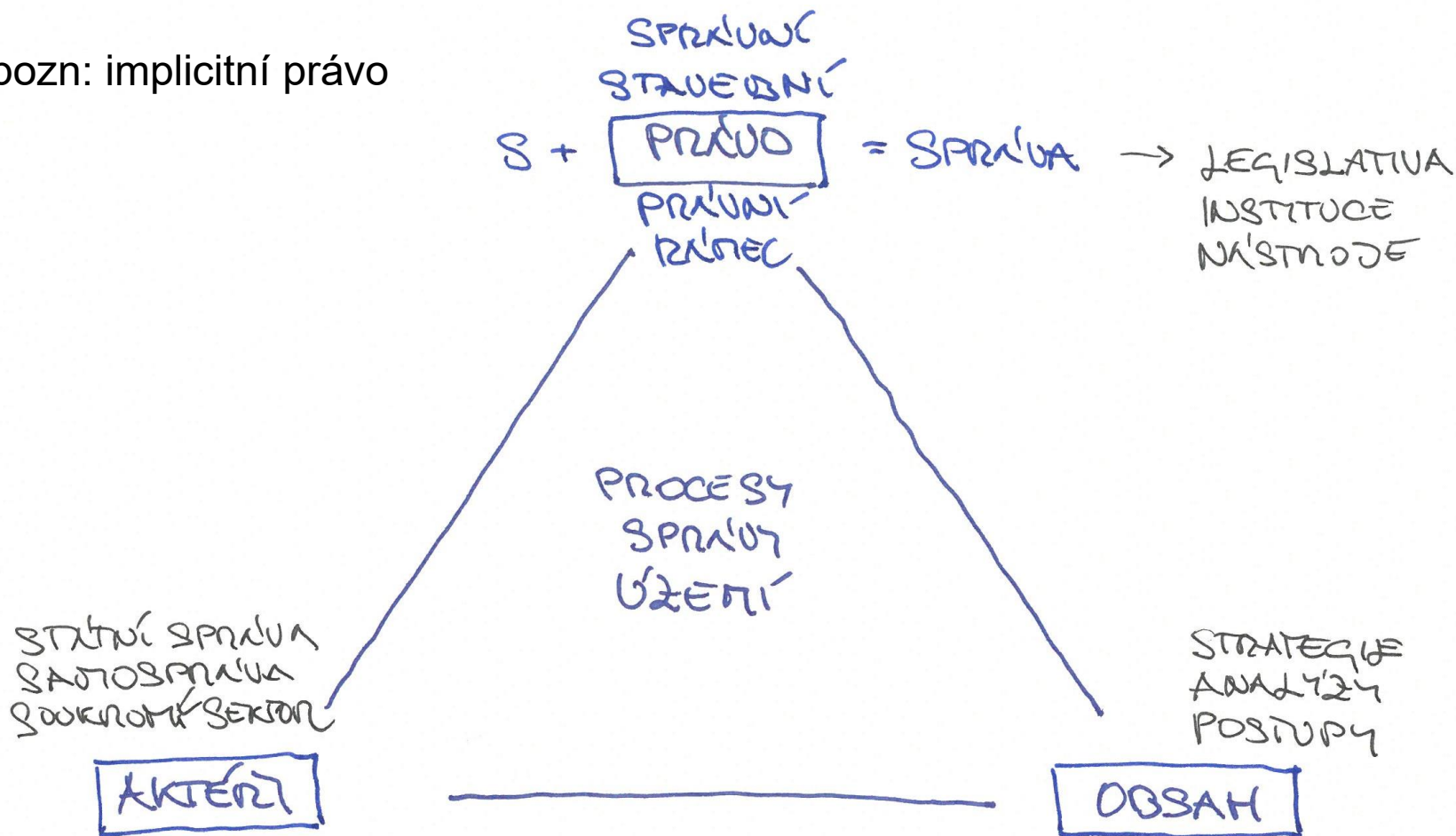
NASTAVENÍ PROCESŮ SPRÁVY ÚZEMÍ MÁ VLIV NA VÝSLEDOK KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ;
TENTO VLIV NENÍ SYSTEMATICKY ZKOUMÁN

procesy správy území:

TRIÁDA PRÁVO – AKTÉŘI – OBSAH

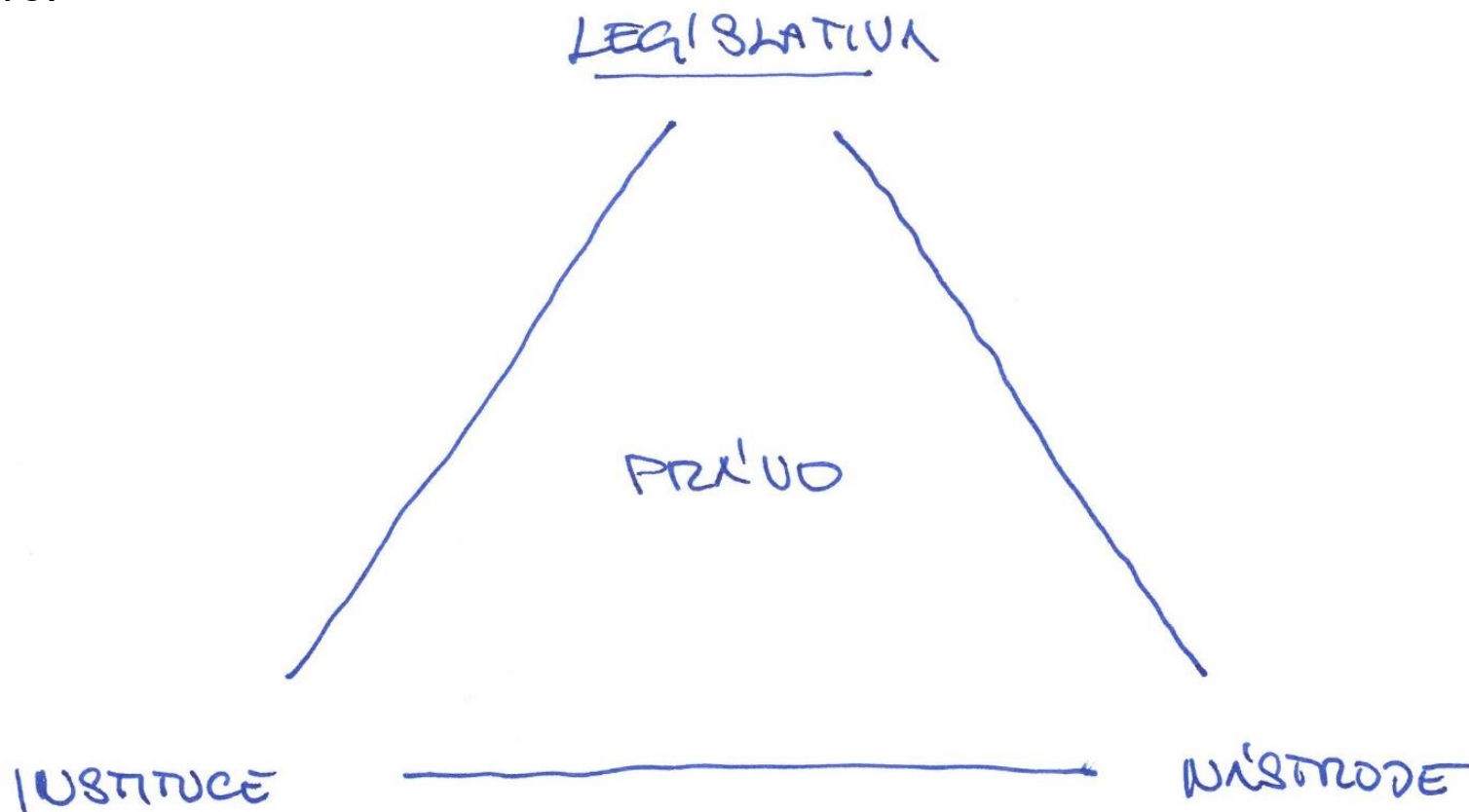
pozn: implicitní právo

Právě tzv. „common knowledge“ (obecná znalost či povědomí) toho, co společnost jako celek považuje za obecně závazné normy chování a akční prostor pro každého svého jedince, stejně jako to, co se nesmí, vždy bylo úhelným kamenem prosperity každé společnosti a civilizace.

(Bárta 2021, str. 131)

právo:

TRIÁDA LEGISLATIVA – INSTITUCE – NÁSTROJE

HYPOTÉZA 1:

NASTAVENÍ STAVEBNÍ LEGISLATIVY

MÁ VLIV

NA VÝSLEDNOU KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ

Jak by měla ve stavebnictví zafungovat vámi plánovaná digitalizace?

Alfou a omegou je takový systém, **kdy úředník** i účastník vidí celý proces, digitální plány, ideálně má BIM, tedy trojrozměrný model, kde vidí umístění objektu.

A pak mu někde zasvítí červená, a uvidí, kde je co špatně.

Například když nebude dodržený zelený pruh mezi domem a chodníkem, **jednoduše stavbu posune** a stavebníkoví se pak objeví otázka, zda s tím souhlasí.

rozhovor pro CzechCrunch:

Hlavní zdroj informací moderního člověka. Věnujeme se tématům, která hýbou Českem a světem, od byznysu a startupů přes technologie, politiku a vzdělávání až po bydlení, sport, kulturu, ekologii nebo dopravu.

[online] dostupné z: <https://cc.cz/ministr-bartos-cilem-je-stavebni-urad-bez-papiru-digitalni-by-mely-byt-vsechny-sluzby-pro-obcana/> 4. 10. 2021)

HYPOTÉZA 2:

ČESKÉ STAVEBNÍ PRÁVO
NEPODPORUJE CÍL
ZVYŠOVÁNÍ KVALITY VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ

HYPOTÉZA 2:

ČESKÉ STAVEBNÍ PRÁVO

NEPODPORUJE CÍL

ZVYŠOVÁNÍ KVALITY VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ

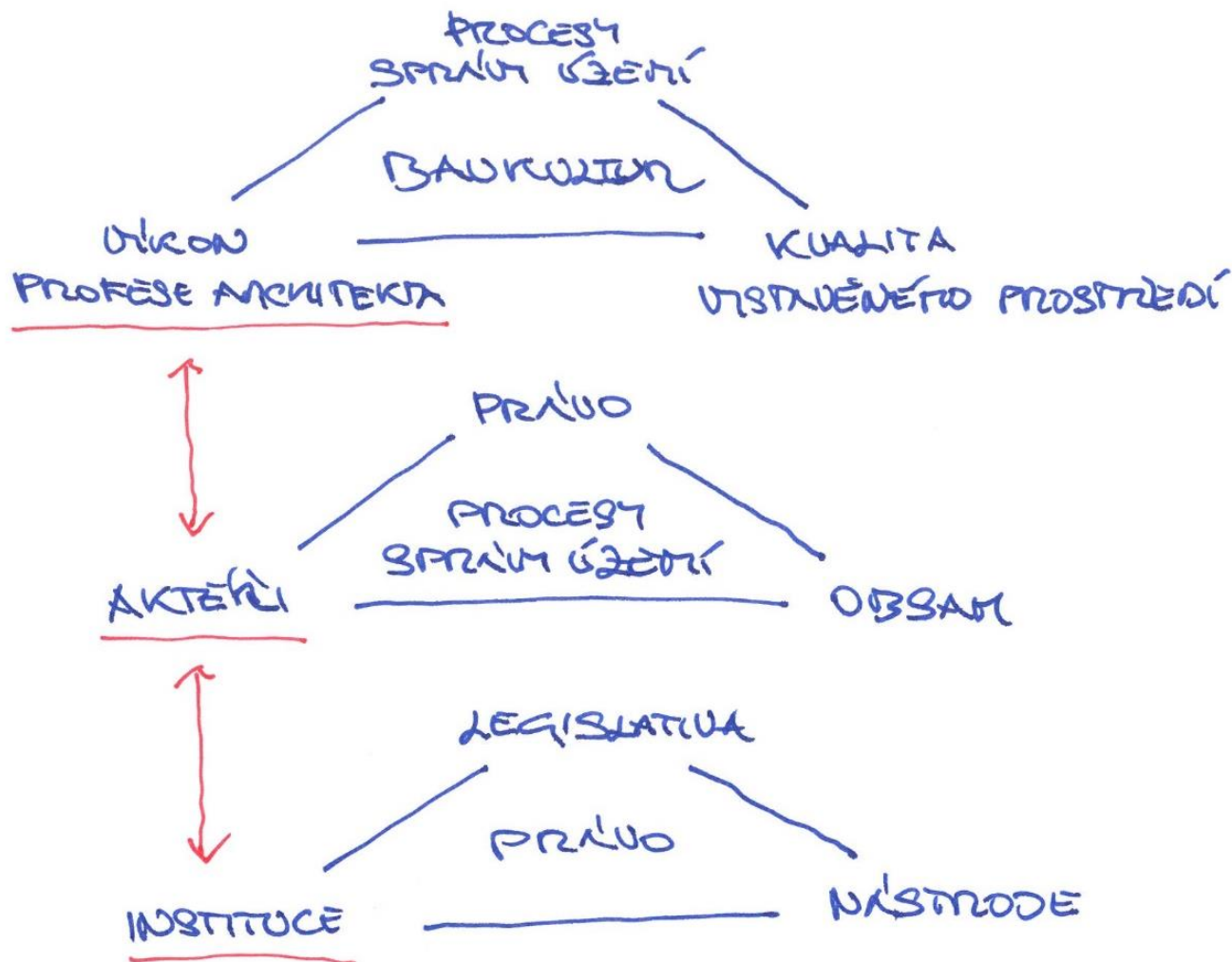
*„Účelem stavebního zákona je zajistit integrovanou ochranu veřejných zájmů ...
a vytvářet podmínky pro ... zvyšování
kvality vystavěného prostředí ...“
(Zákon 283/2022 Sb. „Stavební zákon“)*

Veřejný zájem

*„Ačkoli veřejný zájem patří mezi důležité právní instituty
a operuje s ním celá řada právních norem,
platné právo neobsahuje jeho definici;
řadí se proto mezi takzvané neurčité pojmy.“
(Koucký 2014)*

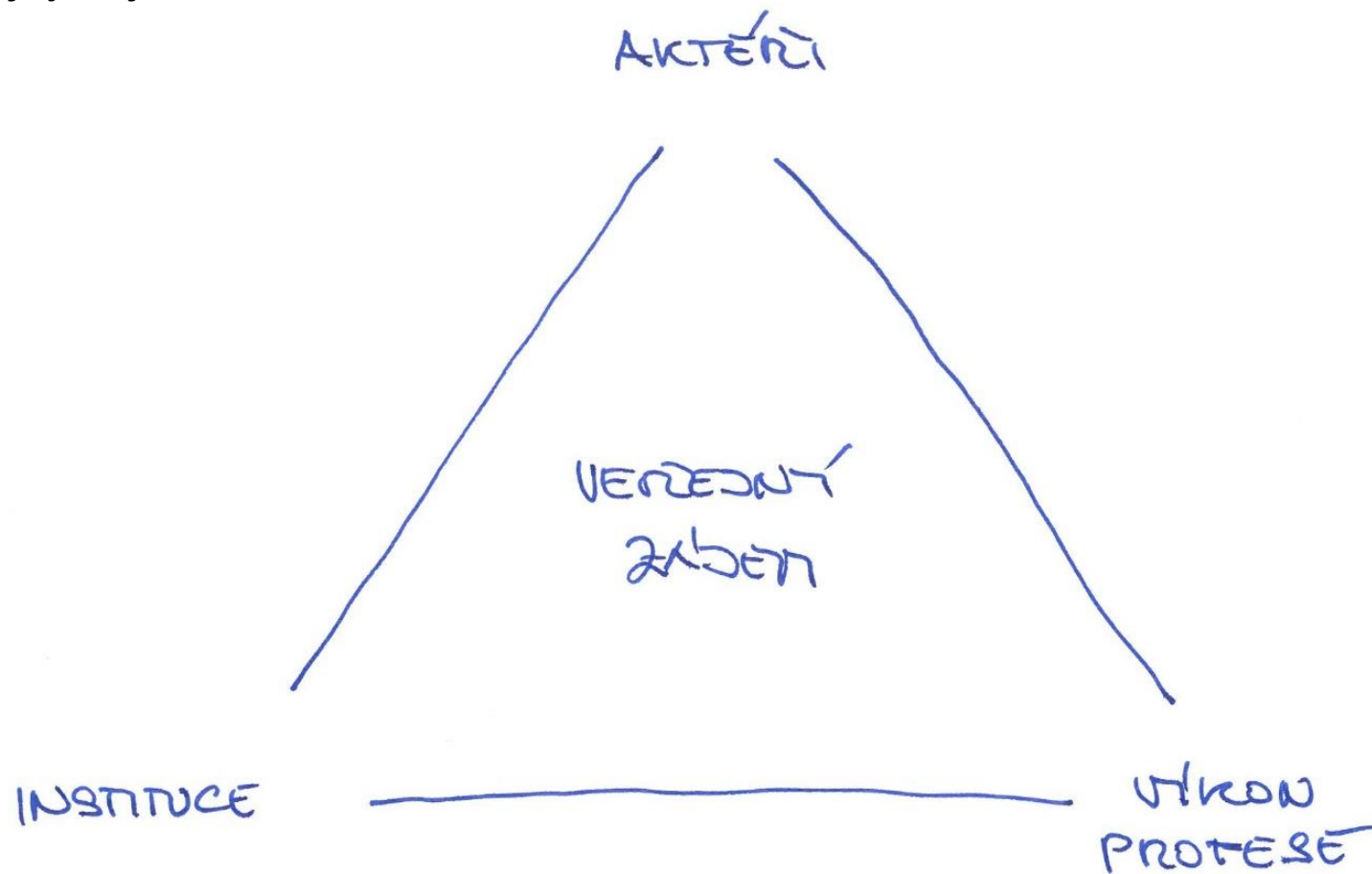
Veřejný zájem je dokonce v různých oblastech práva
pojímán různě...

veřejný zájem:

TRIÁDA VÝKON PROFESE – AKTÉŘI – INSTITUCE

veřejný zájem:

TRIÁDA VÝKON PROFESE – AKTÉŘI – INSTITUCE

HYPOTÉZA 3:

KLÍČOVÝM POJMEM STAVEBNÍHO PRÁVA JE
VEŘEJNÝ ZÁJEM;
JEHO POJETÍ OVLIVŇUJE
VÝSLEDNOU KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ

VÝZKUMNÁ OTÁZKA:

JAK OVLIVŇUJE POJETÍ
VEŘEJNÉHO ZÁJMU
KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ ?

ROZPRAVA O METODĚ:

Deskriptivní, kvalitativní výzkum založený na:

- získávání znalostí metodou *learning by doing*
- rešerši pramenů
- interpretaci současného stavu poznání a současných přístupů (kontextuální výzkum aktuálních pramenů, triangulace s tématicky příbuznými výzkumy)
- komparaci zkoumaného objektu (analýza pojetí pojmu *veřejný zájem* zejména v právu stavebním a správním, porovnání vlivu nastavení správních procesů s dopadem do území na kvalitu vystavěného prostředí v Česku a v Evropě)
- identifikci a stanovení okrajových podmínek výzkumu (zejména vlastní výkon profese architekta, aktéři, instituce, nástroje v správních procesech s dopadem do území...)
- ověření prostřednictvím sběru a vyhodnocování vlastních pramenů (pořádání konferencí, debat a workshopů, komparace závěrů)

POUŽITÉ ZDROJE:

BÁRTA, Miroslav. *Sedm zákonů civilizace. Jak se civilizace rodí, rostou a upadají*. Brno: Jota, 2021. ISBN 978-80-7565-640-7.

Česká republika. *Stavební zákon č. 283/2021 Sb., ve znění pozdějších předpisů*. Praha: Sbírka zákonů, 2023.

GOETHE, Johann Wolfgang von, 1809. *Farbenkreis zur Symbolisierung des menschlichen Geistes- und Seelenlebens*. Original: Freies Deutsches Hochstift Frankfurter Goethe-Museum.

JEHLÍK, Jan a kol. *Metodika zadávání územních plánů*. Praha: FA ČVUT, 2015. ISBN 978-80-01-05701-8.

JEHLÍK, Jan. *Rukověť urbanismu. Architektura poznávání a navrhování prostředí*. Praha: Ausdruck Books, 2016. ISBN 978-80-260-9558-3.

KOUCKÝ, Roman, a tým autorů. *Metropolitní plán. Územní plán hlavního města Prahy, koncept odůvodnění*. Třetí upravené souhrnné vydání. Praha: IPR, 2018. ISBN 978-80-87931-71-4.

OECD. *The Governance of Land Use in the Czech Republic: The Case of Prague*. Paris: OECD Publishing, 2017. ISBN 978-92-64-28151-6.

POUŽITÉ ZDROJE:

PETERSON, Jordan B. *12 pravidel pro život. Protilátka proti chaosu*. Praha: Argo, 2019. ISBN 978-80-257-2792-8.

PLOS, Jiří. *Zákon o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Komentář a výklad náležitostí a podmínek samostatného výkonu profese*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-172-1.

RUKCHCIO, Belinda a kolektiv, ed. *Baukultur Report 2018/19. Erbe – Bestand - Zukunft*. Postupim: Bundesstiftung Baukultur, 2019. ISBN 978-3-88118-623-0.

Swiss Confederatin. *Davos Ceclaration 2018*. Davos: Office fédéral de la culture, 2018. [online] dostupné z:
<https://davosdeclaration2018.ch/en/dd;nav/index/davos-declaration>

Swiss Confederatin. *The Davos Baukultur Quality System. Eight criteria for a high-quality Baukultur – the whole story*. Berne: Office fédéral de la culture, 2021. [online] dostupné z:
<https://davosdeclaration2018.ch/en/dd;nav/index/davos-declaration>

Děkuji za pozornost.